

El 24 de setembre de l'any 2019 vaig presentar públicament en la sessió del Ple de l'@AjBadalona una moció per canviar el nom del Teatre Principal de Badalona pel nom de "Teatre Margarida Xirgu. De moment he rebut el suport importantíssim i gens menyspreable d'aquestes entitats i associacions, tant del món cultural, com el social i educatiu de Badalona i d'arreu: Comissió Any Margarida Xirgu [FAVBdn](#) (Federació d'Associacions de Veïns de Badalona) [El Círcol](#), [Orfeó Badaloní](#), [ACET Catalunya Ensenyaments Professionals de Teatre](#), [Fampas Badalona](#), [Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya](#), [Cultura. Generalitat de Catalunya](#), [@AjMolinsdeRei](#), [Consulado del Uruguay en Barcelona](#), [Teatre Nacional de Catalunya](#), [Teatre Lliure](#), [Teatre Romea](#), [#ADB](#) (Agrupació Dramàtica de Barcelona) [AADPC](#), [Institut Català de les Dones. Generalitat de Catalunya](#). [Institut del Teatre](#). [Diputació de Barcelona](#) [Museu de Badalona](#) I per que quedi constància, adjunto els documents de suport. Ara ja només queda el pas més important, que es reuneixi el nomenclàtor el més aviat possible i aprovi definitivament aquest canvi de nom tal i com es va establir per unanimitat en l'anomenat Ple.

La moció deia això:

PLE AJUNTAMENT DE BADALONA 25 DE SETEMBRE DE L'ANY 2019
Intervenció per demanar el canvi de "Teatre Principal" pel de "Teatre Margarida Xirgu"

Vull deixar constància davant d'aquest Ple que la moció ha estat presentada als i les portaveus dels diferents grups polítics el mateix dia i a la mateixa hora per igual, tant en els seus despatxos municipals polítics com en el registre central de l'Ajuntament. Afortunadament he pogut comprovar que és una moció que no deixa indiferent a ningú. He rebut trucades telefòniques de tots els grups, la primera d'ERC, dient que presentaria el seu grup la moció, i després trucades de tota la resta de partits informant-me que l'aprovarien afirmativament. Inclús he rebut alguna trucada penedint-se de no haver pogut presentar aquesta moció, ja que se li havia avançat un altre partit. El PP, tot i estar d'acord amb la idea, em va informar ahir telefònicament que presentaria una esmena a la moció, sense concretar-me els canvis. Aquesta esmena ha estat aprovada per la Junta de Portaveus, modificant la literalitat de la moció inicial. Els fets pels quals defenso que l'actual Teatre Principal s'hauria de dir Teatre Margarida Xirgu, crec que queden sobradament explicats i justificats en els fulls que adjunto a la moció. Però aprofitant el dret d'intervenció, m'agradaria informar d'algunes dades que em resulten preocupants i no estan en part incloses en els fulls adjunts a les dues mocions.

A Catalunya es poden catalogar més de 900 teatres, entre públics i privats, la majoria pertanyents a entitats del teixit associatiu. I quants tenen avui dia el nom de Teatre Margarida Xirgu?: Cap! (val a dir que després de la moció podem comptar amb un de nou a Montornès del Vallès)

Només existeix a Catalunya, una Sala, no teatre, Margarida Xirgu. A la Biblioteca de Castelldefels.

És ben sabut, que en el meu sector professional hi ha una desigualtat de gènere brutal pel que fa a autories, direccions escèniques, gerència de teatres, direcció de Festivals, producció, repartiments, etc. I això es converteix, en un vas comunicant desbordat pel que fa a noms de teatres de tot l'estat espanyol, on hi ha una relació aproximada de 50 contra 1. Només un 2% dels teatres de tot l'Estat té nom de dona. I sóc una mica generós amb la dada.

En el cas de Badalona, l'absència és total.

Arreu del món només existeix un teatre Margarida Xirgu: el Teatre Margarita Xirgu de Buenos Aires a Argentina. A l'estat espanyol tenim: la Sala Margarita Xirgu del Teatro Español a Madrid, la Sala Margarita Xirgu de CCOO a Alcalà de Henares, una Sala Margarita Xirgu, (bastant ridícula, més que una sala és un hall de pas amb un bar) al Centro Dramático Nacional Teatro Maria Guerrero. I l'esmentada anteriorment, Sala Margarida Xirgu de la biblioteca de Castelldefels.

Com afirmava Margarida Xirgu, a diferència dels músics, els pintors o els escultors, quan les actrius desapareixen, gairebé no en resta ni el record, però sí, el repertori de les obres que van interpretar. Els dramaturgs que Xirgu va estrenar són de primeríssima qualitat: Ignasi Iglésias, Àngel Guimerà, Santiago Rusiñol, Gerarth Hauptmann, Oscar Wilde, Bernard Shaw, Federico García Lorca, Henri-René Lenormand, Ramón María del Valle-Inclán, Luigi Pirandello, William Shakespeare, Alber Camus, Thorton Wilder o Tennessee Williams, entre molts, molts d'altres.

És indiscutible la seva vàlua com a actriu, empresària i mestre de teatre: va ser una revolucionària de les arts escèniques del segle XX i va interpretar una gran col·lecció de personatges, i també va ser valenta en diferents gèneres, descobrint nous dramaturgs i defensant i admirant els clàssics.

A Badalona, va pertànyer al grup de teatre Pàtria i Art que entre 1904 i el 1908 van portar a escena 160 obres de prop de 60 autors. Margarida Xirgu va intervenir per primera vegada el novembre de l'any 1905. A l'edat de 18 anys, entra al teatre professional per la Companyia del Teatre Romea i debuta amb Mar i Cel, d'Àngel Guimerà, i no va deixar mai el seu lligam artístic amb Badalona, inclús en la seva etapa professional.

Com a dona emprenedora que era i avançada al seu temps, funda la seva pròpia companyia l'any 1911, a partir de llavors la seva presència a Catalunya serà menys dilatada pels seus compromisos per Sud-amèrica i Madrid, que la convertiran en una figura de projecció internacional.

El 19 d'abril de 1933, l'Ajuntament de Badalona acorda nomenar filla adoptiva a Margarida Xirgu. El 22 d'octubre se li entregà en un homenatge la Medalla d'or de la Ciutat.

El 28 de gener de 1934 l'Ajuntament de Badalona li va atorgar el títol

de filla adoptiva, juntament amb Pompeu Fabra.

La sublevació militar del juliol de 1936 la sorprèn a Amèrica, i tot i ser el carrer de Santa Madrona l'últim lloc on va ser censada ja no tornaria mai més a Espanya, assenyalant en múltiples ocasions el desig de tornar a la ciutat que sentia com a seva, Badalona. I on es va formar com a actriu.

La proposta del canvi de nom té la conformitat i aprovació de la seva família i també l'adhesió de la Comissió de l'Any Margarida Xirgu, creada per la Generalitat de Catalunya, que ha declarat el cinquantenari de la seva mort com a una de les commemoracions oficials de l'any 2019 per recuperar i divulgar la memòria de Margarida Xirgu.

Aquesta comissió està formada per:

- Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya
- Teatre Nacional de Catalunya
- Ajuntament de Molins de Rei
- Agrupació Dramàtica de Barcelona
- Consolat de l'Uruguai
- Teatre Lliure
- Teatre Romea
- Associació d'Actors i Directors Professionals de Catalunya
- Institut Català de les Dones
- Institut del Teatre
- Museu de Badalona

Esperem que en un futur hi hagi més adhesions i suports.

Referent a l'esmena que ha presentat el PP segueixo pensant que el nom del teatre hauria de ser exactament "Teatre Margarida Xirgu". De tots els "Teatres Principals" que hi ha a l'Estat, no n'hi ha cap que el seu nom vagi acompanyat ni "pel davant ni pel darrera" de cap nom propi. Simplement són "Teatres Principals".

I la gran majoria són els Principals, perquè acostumen a ser els més antics de les ciutats. Tenim una oportunitat de corregir aquesta errada històrica que s'ha mantingut en el temps, canviant el nom de "Teatre Principal" pel de "Teatre Margarida Xirgu".

El Teatre Principal de Badalona, no és, ni ha estat mai, ni el Principal dels Teatres, ni el Principal dels cinemes de Badalona. Fundat l'any 1942 només té 38 anys d'història com a cinema, i sempre ha estat un cinema de segon ordre. Un dels cinemes més antics de Badalona, paradoxalment, ha estat el que sí és el nostre teatre principal, el Teatre Zorrilla (1905). Després vindria el Nou, Picarol, Victòria, etc. Fins i tot, les pel·lícules principals es feien al cinema Victòria i al Zorrilla i després es reestrenaven al Principal.

Per altra banda, canviar noms de teatres no és nou a Badalona, es pot citar el cas del Teatre Espanyol – anomenat ca l'Amat – que va passar a ser temporalment Cine Nou, després seu de la Lliga Regionalista, més tard sala de Falange i finalment Cine Verbena; i també el cas del Teatre Badalonès, després Centre Nostra Senyora de

Montserrat i amb els anys Teatre del Círcol Catòlic.

És ben sabut que Badalona té el teatre com a una activitat cultural de primer ordre.

Actualment no tenim a la ciutat, pel que fa als teatres públics, cap teatre que porti un nom català, ni tan sols de cap personatge que hagi estat vinculat directament a Badalona, com és el cas de Margarida Xirgu.

Vull acabar amb un punt d'inflexió llegint un poema de Federico García Lorca dedicat a la seva Margarida Xirgu, que no va tornar mai a Badalona, Catalunya ni Espanya entre d'altres qüestions, perquè no va perdonar mai l'afusellament injust del seu íntim amic i poeta universal Federico García Lorca.

Margarita: Cada rosa
tiene un rumorcillo de agua,
y un dolor de estrella viva
bajo sus hojas heladas.

Llegan como niñas chicas
a tu mano delicada
bajo el ardiente jardín
moreno de tus pestañas.

Quisiera haberlas cogido
en un jardín de Granada,
y haberme herido los dedos
con espinas de sus ramas.

¡Ojalá que pronto puedas
correr por altas montañas,
libre de tu caminero
como una corza en llamas!

I acabo amb unes paraules de Margarida Xirgu:

"- No somiar, no esperar, no creure en alguna cosa..... és com no existir."

I nosaltres diem: somiem, esperem, i creiem que existirà un "Teatre Margarida Xirgu a Badalona.

I més, en un Ajuntament, on per sort, hi ha majoria femenina.

Moltes gràcies a tothom!!!

Xavi Lite, actor, cantant i professor de Teatre Aplicat per a Gent Gran.

Badalona a 24 de setembre de l'any 2019

[Teatre Zorrilla Badalona](#) [Ajuntament de Badalona](#) [Tot Badalona](#) [Diari de Badalona](#) [Badanotis](#) [Noticias de Badalona](#) [Badalona Matí](#)